

IZHAJA VSAK DAN

Člani ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pridatki šteje se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tiskarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Naboru, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šteje po 5 nvd. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjá vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj na 40 stot. Oglase sprejema inseratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne odzira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 5-20, za pol leta Kren 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopol se ne vračaja. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Naredni dem). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik koncesije lista „Edinost“. — Tiskarna Tiskarna „Edinost“, vpisana družba z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Polno-krajinčni račun št. 841-652. TELEFON II-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Grof Berchtold pri cesarju.

ISCHL 16. (Kor.) Minister zunanjih zadev grof Berchtold je prispel danes zjutraj semkaj v spremstvu legacijskega tajnika grofa Kinskega in je bil ob 11 dopoldne sprejet pri cesarju v avdienci, ki je trajala poldrugo uro. Poročal je cesarju o tekočih zadevah. Prisostvoval je nato rodbinskemu dinof v cesarski villi.

Grof Berchtold odlikovan z redom zlatega runa.

ISCHL 16. (Izv.) V današnji avdienci je cesar podelil minisru zunanjih zadev grofu Berchtoldu izredno visoko odlikovanje, namreč red zlatega runa.

To izredno visoko odlikovanje pojasnjujejo informirani krogi s tem, da je hotel cesar pokazati javnosti, da se popolnoma strinja z diplomatičnimi koraki, ki jih je storil grof Berchtold v zadevi ureditve razmer v Turčiji, in da jim pripisuje velikansko važnost.

Avstrijski zunanji minister za ureditev razmer v Turčiji.

DUNAJ 16. (Kor.) — O inicitivni zunanje ministra grofa Berchtolda v zadevi ureditve razmer v Turčiji poroča „Neue Fr. Presse“: Pred vsemi je treba odločno poudarjati, da se po Berchtoldovih korakih ne uvede nikakršne intervencijske politike. Taka politika bi le oslabil Turčijo in dosegla ravno nasprotno od onega, kar se namerava doseči. Program ne obstoji noben. Za sedaj so bila izdelana samo vabila vlastim. Posamezne vlade izreko sedaj svoje mnenje. Avstro-ogrška ne more nikomur vsiljevati svojih nazorov. Konference se bodo vodile po posamičnih pri lastnih.

Ne gre tu za kako veliko akcijo, ne za rešitev orijentalnega vprašanja ali za veliki problem orijenta. Pričakovati pa se sme, da bo s to akcijo zagotovljena Turčiji izvedba programa in da se med balkanskimi narodi, ki so stavili tolike nade v turško ustavo, pokaže zaupljivostne razpoloženje.

Poslanka Kuneticka namerava odložiti mandat

PRAGA 16. (Izv.) Iz krogov ženskega gibanja na Češkem se poroča, da namerava v Mladi Boleslavi izvoljena poslanka Vika Kuneticka odložiti svoj mandat vsled napadov nanjo v mladočeskkih listih, ki so se posebno pomnožili v zadnjem času. Kakor je znano, predbacivajo mladočeskli listi Kuneticki, da je na nekem narodnosocialnem shodu Mladi Boleslavi nastopila kot govornica.

Protest proti razsodbi v Jukičevem procesu.

BELGRAD 16. (Izv.) Tukajšnje dijaštvo sklicuje protestno zborovanje proti razsodbi v Jukičevem procesu.

Madjar o razmerah na Hrvaškem.

DUNAJ 16. (Izv.) Današnja „Zeit“ priobčuje razgovor svojega poročevalca z bivšim ogrskim ministrom grofom Aladarjem Zichyjem, ki je izjavil, da bo stroga razsodba v Jukičevem procesu na vsak način imela za posledico revizijo celega procesa. V nadaljnjem je menil bivši minister, da so vladna nasilstva na Hrvaškem v največjo škodo dobrih razmer med Ogrski in Hrvaško, in da ravno tako škodujejo ugledu naše države na bližnjem Balkanu.

Grof Zichy je menil, da je zboljšanje teh obupnih razmer popolnoma nemogoče.

PODLISTEK

Osvit.

Slike iz tridesetih let.

Spisal Ksaver Šander Gajski. — Prevel A. E.

— Vivat spectabilis Dumić! — so mu odobravalji vsi mlajši ljudje — a kanonik in stari Vilkić s še dvema ali tremi starci so nezadovoljno mahali z rokami proti Dumiću, ponavljajoč navadne in vsem znane razloge v obrambo svetinje latinskega jezika. Vilkić je celo očital Dumiću, da je bil za Napoleonovega časa maire — za časa avstrijske okupacije v Posavju pa da je bil prikas Avstrije. Bivši odvetnik se je naredil, kakor da ni slišal, in je poslušal komornega upravitelja Žutkovića, ki je nedavno kupil komore travnik in dobil s tem plemstvo priljkov po tem travniku. Bil je hud prištaš madjarskega jezika in je največ delal leta 1830, da je županjska kongregacija prosila, da se madjarsčina uvede v šole kot obligaten jezik. Sedaj se je pa govorilo, da od njega prihaja pogostoma posebna poročila na madjarski konzilij. — Vilkić je

okler bo na Hrvaškem vladal komisar. Treba bi pa bilo nasprotno, da bi bil čim prej imenovan nov ban, ki bi naj bil mož poštenjak, čistih rok, ki bi se mu ne moglo očitati, kakor se z vso pravico očita bivšemu banu dr. Tomašiču in sedanemu komisarju Cuvalu, da sta zlorabljala svoji odlični mesti v to, da sta obogatela. Vsekakor pa je pred vsem treba zopet uvesti ustavo na Hrvaškem.

Demonstracije v Dalmaciji.

ZADAR 16. (Izv.) Včeraj je prišlo tu pred Sokolskim domom in hotelom „Bristol“ do viharne demonstracije zaradi drakonske razsodbe v Jukičevem procesu. Policija je aretirala 30 oseb. Aretirani so bili tudi dijaki, ki so nosili v znak žalosti nad Jukičevu obsodbo črne ovratnice.

O enakih demonstracijah poročajo tudi iz drugih dalmatinskih mest, zlasti iz Dubrovnika, kjer je spremljalo demonstrante večje število orožnikov in je bilo tudi aretiranih več oseb.

Angleški kralj na Dunaju.

DUNAJ 16. (Izv.) V tukajšnjih diplomatičnih krogih se zatrjuje, da poseti angleški kralj Jurij koncem meseca septembra našega cesarja na Dunaju.

Cesarjev zastopnik pri mikadovem pogrebu.

ISCHL 16. (Izv.) Kot zastopnik avstrijskega cesarja po navzoč pri mikadovem pogrebu v Tokio nadvojvoda Karel Albreht.

Vohunske afere.

BEROLIN 16. (Izv.) V Vratislavi je policija odkrila veliko špijonažno afero. Podrobnosti še niso znane.

LONDON 16. (Izv.) Na Irskem so prišli na sled po vsej deželi razširjenemu vohunskemu delovanju v prilog Nemčiji. Več oseb je bilo aretiranih.

Ugotovitev avstrijsko-laške državne meje.

BELJAK 16. (Kor.) Včeraj se je sestala tu mednarodna komisija za ugotovitev avstrijsko-laške meje, da nadaljuje svoje lani pričeto delo. Naloga komisije je, da se s kolikor mogoče natančno ugotovijo in preglednim zaznamovanjem državne meje za bodočnost kolikor mogoče izključi vsaka pomota.

Komisija se bo najprej bavila z mejo na Koroškem in v deželah, ki so jej najbližje, na Primorskem in Tirolskem. Ker pa gre tu meja celo v višini 2 do 3 tisoč metrov, bo tudi odvisno od vremenskih razmer, ali bo komisija mogla letos dokončati svoje delo ali ne.

Rusija za zgradbo železnic v Perziji.

LONDON 16. (Kor.) „Times“ poroča iz Teherana, da je perzijska vlada odgovorila na zahtevo ruske vlade za zgradbo železniške proge od Teherana do Urmijškega jezera, da je pripravljena podeliti koncesijo, toda da je po osnovnih zakonih ustave treba za to odobritve medžisa.

Stavka v ladjedelnici.

RIO DE JANEIRO 16. (Kor.) Delavstvo v ladjedelnici v Santosu je začelo štrajkati.

Iznajditelj volapüka umrl.

KOSTNICA 16. (Kor.) Prelat Schleyer, iznajditelj volapüka je umrl tu star 81 let.

Velikanski gozdni požar.

PARIZ 16. (Izv.) V bližini Nizze je nastal v nekem gozdu požar, ki se je v kratkem času silno razširil in kmalu uničil vse gozde naokrog. Škoda je ogromna in je v nevarnosti tudi več vasi.

stopil k oknu, raztegnil zastor in skušal odpreti okence, da se dim razkadi vun. Kargačević je skočil k oknu in pomagal starcu. Skozl brezštevila majhna stekla, vsajena v svinčena šestokotna rebra, je padal v sobo zunanji mrak in hladni zrak deževnega večera. Samo na najzgodnji strani okna se je lomilo rdečilo oblakov, raztrganih ra zahodu, oblitih z zadnjimi solničnimi žarki. Nežni rožnati odsev je v dolgi ozki črti zatrepetal v globokem kotu okna in za trenotek posijal po sivi glavi Vilkičevići, ko je, zopet obrnjen proti družbi, stal ob zidu ravno pod sliko bana Erdöda in zopet branil pravice kraljevstva in ponovno zapretil z uvedbo domačega jezika. Tedaj se mu je Dumić pomegal naravnost v obraz in se oorogal njegovim zastarelim idejam, — in zopet so vsi pritrdjevali Dumiću, a od zunaj se je plazil skozi poluprpto okno sivi mrak, — vsled dežja še neprijetnejši mrak, v katerem je Kargačević komaj in komaj še razpoznaval nejasne konture nizkih hiš na Harmici, tam daleč vrtne plotove okrog Novega trga in vogal hotela „Kronprinz von Oesterreich“ na vogalu Illice. Vse je že zagrinjala tema — Kargačeviću je bilo v duši bolno in težko, da bi se mu ušle solze na strašne

Tihotapci v avtomobilu.

STUTTGART 16. Ellwanguen je zavezil neki avtomobil, v katerem sta se nahajali dve osebi, vozeč z vso hitrostjo, v gručo otrok, ki se je igrala na cesti. Več otrok je bilo ranjenih. Policija je z vso hitrostjo zasledovala avtomobil, a ga ni mogla dohiti.

Na telefonično obvestilo pa so v nekem sosednem kraju postavili prazen voz čez cesto, da bi tako ustavili bežeči avtomobil. Avtomobil se je res zaletel v voz in se prevrnil. Ona dva človeka, ki sta se nahajala v avtomobilu, sta se sicer poškodovale, pa sta vendar pobegnili. V avtomobilu, ki je popolnoma demoliran, so našli veliko množico saharina. Kakor se misli, sta bila oba tihotapca iz Češke.

DUNAJ 16. (Kor.) Pri današnjem zvebanju tridostotnih avstrijskih „bodenkredit“ — sreček prve izdaje leta 1880. je zadela glavni dobiček K 90 000 srečka serije 3653, št. 27; drugi dobiček K 4000 je zadela serija 70, št. 20; po 2000 K pa serija 188, št. 52 in serija 1259, št. 3.

DUNAJ 16. (Kor.) Po brzjavnem poročilu je vojna ladja „Kaiser Franc Joseph“ priplula danes v Shanghai. Na ladji je vse zdravo.

DUNAJ 16. (Kor.) Danes objavljena semestralna bilanca c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt izkazuje kosmatega dobička K 18.602.141 — čistega dobička pa 11.899.026 —.

Italijansko-turška vojna

Italijanski napad na turško bolnišnico?

RIM 16. (Kor.) „Agenzia Stefani“ poroča: „Journal de Geneve“ priobčuje protestno noto turške vlade na mednarodno zvezo rdečega križa proti baje namišljenemu bombardiranju turške bolnišnice pri Bengaziju z italijanskimi aeroplanov. Ta turški protest sloni na popolnoma napačni podlagi, kajti od 27. julija dalje pa do danes ni bila pri Bengaziju vržena nobena bomba na turško taborišče in od 9. t. m. dalje ni noben italijanski aeroplan napravil vzleta.

Italija se ne odreče Cirenaiki.

RIM 16. (Agenzia Stefani) — Pariški „Temps“ je priobčil včeraj zvečer brzjavko iz Carigrada, v kateri se trdi z ozirom na mirovna pogajanja med Italijo in Turčijo, da je Italija privolila v vrnitev Cirenaike Turčiji in da je Italija, ki je imenovala svoja nova afrikanska posestva „Libijo“, pristala na to, da se razumeva pod tem imenom edino le Tripolitanijska.

Ta vest, ki bi mogla pobuditi mnenje, da se je Italija odrekla suvereniteti nad Cirenaiko, je v svoji celoti in posameznostih absurda, kar je razvidno že iz suverenitetne izjave, ki pravi: „Tripolitanijska in Cirenaika se devata pod polno suvereniteto italijanskega kraljevstva“. To formulo je sankcioniral tudi parlament, vsled česar je postala državna postava, ki je vlada nikakor ne sme prekršiti.

Homatije v Turčiji.

V skadrskem vilstetu vlada mir.

CARIGRAD 16. (Kor.) Misija katoliškega nadškofa skadrskega je dosegla svoj uspeh pri Malisorihi. Položaj se je že zboljšal. Tudi sicer vlada mir v skadrskem okraju.

Dumičeve in Žutkovičeve besede, s katerimi sta bila po starem Vilkičeviću. Čutil je, da ima stavec prav, toda — kaj naj reče onima dvema, se ni mogel domisliti. Njegovo znanje, ki si je pridobil v šolah, kakor da mu je dajalo razloge le za Dumičevu trditve. Toda vse se je protivilo temu, ali — sram ga je bilo povedati to. Končeno se je tudi bal, da ne bi tako umen človek, kakor je Dumić, tudi njemu mogel očitati, da ne razume novega sveta in se držl starih predsodkov ter bi ga družbi pokazal kot nevedneža, ki se ni ničesar naučil v šolah. Vendar pa si je moral v resnici priznati, da ne razume prav opatovega navdušenja za latinski jezik.

Oh — bilo mu je težko in mučno. Popolnoma je že obupal nad seboj in svojim znanjem. In potem — razumel ni pravzaprav tudi Vilkičevića. Sumil je, ali morda stavec ne pretiruje, povdajajoč svoj „liberum regnum“. Ker je bil mlad, je poznal samo Hrvaško, ki se je živela v red in posledice saborskih člankov iz leta 1792, a ta Hrvaška ni mogla imenovati niti zadnjega učitelja latinske šole, temveč se je vse odredovalo iz Ogrske. Kako je torej s stvarjo, o kateri je govoril stavec? (Dajlj.)

CETINJE 16. (Kor. — Oficijelno).

V okraju Berane ob črnogorski meji je albansko plemo „Rugovo“ včeraj napadlo kršćansko prebivalstvo. Mnogoštevilni kristjani so bili masakrirani. Kršćanske rodbine so v velikem številu pobegnile v Črnogoro. Med obmejnim prebivalstvom vlada veliko razburjenje.

Črnogorsko-turški spor.

CARIGRAD 16. (Izv.) V vladnih krogih upajo, da bo črnogorsko-turški spor v najbližjem času poravnal. Po zasebnih vesteh, ki pa še niso potrjene, namerava turška vlada sprejeti ono določitev črnogorsko-turške državne meje, ki jo je leta 1908. določila mešana komisija, s čimer bi bila odstranjena glavna sporna točka.

Vstaja v Albaniji.

SKOPLJE 16. (Izv.) V Skopje je včeraj prispelo po železnici 1200 Albancev. Kakor je znano, hočejo Albanci zavzeti Skopje in teh 1200 Albancev je le njihova prednja straža. Glavna albanska vojska in oddaljena od mesta le še eno uro. Danes zvečer bodo že vse albanske čete zbrane v Skopju. Ob železniški progi Skopje—Mitrovice je zbranih v najbližji bližini Skoplja nad 5000 Albancev. Ob enem z Albanci nastopijo tudi Srbi, katerim so dobili od Ise bega Boletinca zagotovilo, da bo z vsemi svojimi silami podpiral njihove narodne zahteve.

SKOPLJE 16. (Izv.) Iz Mitrovice poročajo, da so Albanci v neki tamkajšnji gostilni ubili nekega artiljerijskega nadporočnika, ki je pred nekaterimi leti dal bombardirati Boljetine, bivališče in lasti Ise bega.

Iz Mitrovice tudi poročajo o zanimivem dogodku, ki se je dogodil tamošnjemu predsedniku sodišča. Mož se je obril in oblekel v žensko in je tako oblečen tudi hotel pobegniti po železnici. Albanci pa so ga izpoznali, prišli in ga prepeljali pred Ise bega, ki pa ga je le ozmerjal in potem izpustil.

C. H.:

Naš Trst.

O tržaškem šolstvu se je pred meseci po našem časopisu mnogo razpravljalo in razmotrivalo. Bilo je šuma, kakor je navadno pri nas o takih prilikah. Nastala je vsepovsod nervoznost in razburjenost. V naših glavah je šumelo in brnelo, pojavljala so se nova čustva ogorčenosti, presenečenosti in tudi malodušja. In kaj se je bilo zgodilo? Zvedeli smo naenkrat, da tam v Trstu, tem največjem slovenskem mestu, kjer se polaga temelj naše bodočnosti, temelj močni in neodvisni Sloveniji, da v tem mestu deluje še druga skrivna roka, ki pa ne pripada našemu narodnemu telesu, da tam deluje tudi Nemec s pomočjo vlade tiho — a gotovo. Ustanavlja ljudske šole za par privrancenec v izobilju; a ne samo to: tudi srednje in strokovne šole, liceje itd. Da, njih lakomnost je v zahtevi po nemški navtični šoli presegla vse meje. Da, res je vse to! To je dejstvo, s katerim moramo računati, a glejmo, da tudi obračunamo. Oni ne bodo mirovali; in če dosežejo vse to, pojdejo naprej itd. Kam? — to si lahko izračunamo.

Vsa ta dejstva smo dosedaj presojevali s preveč enostranskega stališča in premalo hladno, ne tako, kakor se spodobijo bojevniku, ki hoče v resnici doseči svoj cilj — zmago, ali pa raje poginuti. Premislimo vso stvar in vprašajmo: za kaj pravzaprav gre, kaj in kako nam je ukreniti?

Zdi se mi, da to vpitje v Izraelu ne donaja tistih koristí, ki jih pričakujemo ali želimo. Vse te jeremijade trajajo nekaj dni, morda nekaj tednov, potem pa se vse skupaj razblini v pozabnost. Ogorčenost in razburjenost se plega, mi pa živimo naprej v „dolce far niente“. Stvari sicer ne obsojamo in to tudi izrecno pripominjam, da se me ne bode morda napačno razumelo, — ker je gotovo potrebno, da se za take stvari zainteresira ves narod. Samo iz njegove zavesti se namreč zamore črpati ona sila in energija, ki je potrebna v dosegu nega lastnih ekzistenčnih pogojev. Zlasti umestni so v dosegu tega namena shodi, ki jih prireja politično društvo „Edinost“ zadnji čas in ki jih je prirejalo tudi že nekda.

To je vse dobro in potrebno. Ali, kot že rečeno, je to enostransko in bi se moralo takoj izpopolniti s konkretnim načrtom, ki bi pa kot tak ne spadal pred javni farum, ampak v delokrog recimo polit. društva „Edinost“, ali pa „Narodnega sveta“, če bi ta ekzistirala. Dejstvo, radi katerega se razburjamo s tem enostranskim presojanjem ni odpravljeno in edino s to taktiko nikoli ne bo. Še krepilo se bo in šele, ko bo zopet napredovalo za mogočen korak, nas zopet obide strah in kakor v agoniji se bode zvijalo naše javno mnenje.

Čemu vse to?! Ohranimo mirno kri in opazujemo vso stvar le s hladnim, treznim razumom. Ta nam bo potem sam posebi diktiral vse ono, kar bo umestno. Kdor stoji v boju, mora zatreči vsako čuvstvenost, ker ona ga vara; pojavlja se sedaj tako, sedaj tako, kakor je pač trenoten učinek. Razumljivo je torej, da čuvstvenost ne more voditi do cilja, ali vsaj proti cilju, ker ga izgublja izpred oči. Samo hladna kri in veder razum, ki prezira vse malenkosti in ki ga ne omamlja niti uspeh niti neuspeh, ki stoji pred ciljem: samo ta more dovesti do časa.

Stojimo v boju in bomo stali, dokler bo živelo slovensko pleme. Na nas vseh je, da se tega zavedamo in ne odkladamo nikdar bojne orožja in tudi ne bojne navdušenja. Miru ne smemo trpeti niti za trenutek. Boj nam more prineesti to, kar nam je potrebno, da se ohranimo in, da gremo naprej do ciljev. Na tem potu nas ne sme ovirati nobena stvar. Vse je dobro, da le pridemo do cilja, ki pa nam mora biti vedno jasno pred očmi. S pogledom uprim v ta cilj, skušajmo doseči ga, ne mareči za to, če nam se kaka bojna vrsta zruši pod prokletim sovražnikom.

Gre za to, da svojo življensko nalogo do dobra in jasno spoznamo. Če pridemo do tega, se nam ni bati niti za uspehe niti za naš narodni obstoj in procvit. Potrebno je pred vsem, da nam je jasen splošen položaj. Oglejmo si ga hitro v glavnih potezih!

Italijani so tu v Trstu in so sedaj še v večini, so torej zaenkrat gospodarji v tržaški hiši. Kako so se tu znašli, tega menda še sami ne vedo. Prišli so slučajno iz Italije. Naselili so se na slovenski zemlji in sicer na oni točki, ki je za Slovenijo najvažnejša, ki je tudi najvažnejša za južno Evropo. Ni čudo, da so se torej tako bohotno razcepili in da sedaj pravijo, da je to italijanska zemlja in nas na naši zemlji proglašajo za tužce. To pa je bilo tudi možno le zato, ker narod slovenski še ni bil zbučen, ker je še takorekoč spal. Vstaj še v zadnjem času, se ozri naokrog in opazi, da so v njegovo krasno zemljo, obdarovano od neba z vsemi ugodnostmi in dobrotami, prišli tuji ljudje, ki so mislili, da ga nezavednega in spečega lahko povežejo in vržejo v morje. Toda zmotili so se. Naše ljudstvo je vstalo in bo živelo, ker hoče živeti, do česar mu narava daje isto pravo, kakor vsem drugim. Zahteva le, da se ga pušča živeti; če pa se ga bode v tem skušalo ovirati, znal bo tudi s silo podreti te ovire in iti svojo pot naprej.

V naše ozemlje se je naenkrat umešal tudi Nemec. Kako pa to? Saj on stanuje severno od Slovenije in v Trstu celo nič nima opraviti. Da, to bi bilo nekako logično prašanje, če ne bi pomislili, da Slovenija spada pod Avstrijo, pod avstrijsko vladno, in da je ta avstrijska vladna država, kjer tvorijo Slovani sicer večino, nemška. Naravno je, da bode Nemec delal za nemško stvar in ker je Trst prva avstrijska luka, bo du-najša vlada delala tam vse, kar je Nemcem v prid. Izbimo si torej iz glave, da nam bo tu vlada rezala belega kruha, kakor ga nam Italijani ne bodo. Oboji so se vrinili v našo posest in nam jo hočejo vzeti, ker je lepa in bogata, a mi moramo voditi najodločnejši boj proti italijanskemu tuvcu, kakor proti vladnemu tuvcu.

Ta boj moramo voditi do skrajnosti, boj za slovensko bodočnost. To vemo in čutimo. Ako pa ta naša zavest in to naše čustvo vendar še ni dovolj globoko in dovolj široko razširjeno med našim narodom, stremimo za tem, da je čimprej poglobimo. Potem pojde celota, pojde narod, kakor nepremagljiva armada, nasproti onim črnim četam, ki nam strežejo po življenju, ker so se polakomnile naše posesti.

Tak je torej naš življenski položaj in kako nalogo in kako delo nam vsiljuje ta položaj, sprevidi lahko vsak razumen poedinec in skrb poedincev bodi, da si te naloge postane svest ves narod. Jasno nam mora torej biti: zakaj gre in kaj nam je storiti. Mislim tukaj, ko smo govorili o šolstvu, ki je eden najvažnejših činiteljev v tem našem bojevanju, na čisto rečno delo in sicer od naše lastne strani, ker tuji faktorji nam v njih lastnem interesu ne premorejo do šol. In če bi nam tudi kaj dali, plačati bomo morali z drago kompenzacijo. Tu je torej treba čisto natančnega načrta s konkretnimi predlogi, ki se morajo tudi gotovo izvesti. Kako, to je drugo vprašanje. Pred vsem se mora naše šolstvo v Trstu spopolniti in sicer v toliko, kolikor ga v resnici potrebujemo za sedaj in tudi za dogledno bodočnost. Naš boj za šolstvo je naš ekzistenčni boj.

Naše šolsko vprašanje in dvojna mera vlade.

Govor drž. posl. dra. Otokarja Rybáře na javnem shodu pol. društva „Edinost“ dne 11. avgusta 1912.

(Dalej.)

Dvojna mera.

Vlada prevzame torej laško realko v svojo oskrb. Dobro! Ravno mi smo bili vedno za to, da se poddržavita obe tržaški občinski šoli. Toda zahtevati moramo, da se istočasno kaj stori tudi za nas tržaške Slovence. In pri tem nam je čisto vse eno,

od koga dobimo: ali prisili država občino, ali pa nam ona sama da potrebne šole. Samo šole hočemo imeti.

Te zahtevamo in te se nam morajo dati. S to zahtevo se moramo oglašati tem odločnejše sedaj, ko hoče vlada vtihotapiti italijansko fakulteto. Tu moramo zastaviti z najhujšim bojem in eventualno tudi z obstrukcijo. Kakor rečeno, mi nismo nasprotni poddržavljenju, ali tega ne smemo mirno gledati, da bi dajali drugim vse, a nas da bi puščali s suhimi ustmi. Če hoče vlada imeti mir, naj enako skrbi za vseh.

Je li boj za šolo znak šovenizma?

Socijalisti nam očita, da smo šovenisti in da to ni kulturno, ako se protivimo kulturnim postulatam Italijanov. Zopet moram zopet naglašati, da mi ne nasprotujemo šoli, da nismo proti temu, da dobe Italijani, česar potrebujejo, da se tudi italijanske fakultete ne bojimo, a li le pod tem pogojem, da tudi mi dobimo potrebne šole. Tacega „šovenizma“ se mi ne sramujemo. Ali pri nas v Avstriji je že tako, da se za vsako vprašanje upirajo kravje kupčije in za vsako stvar, ki jo hoče vlada izvesti, ponuja na to ali ono stran — odkupnino. Za izvedenje vsacega svojega načrta nastopa vlada kakor kak krošnjak: in vsaka stranka, ki je pripravljena glasovati za vladno, dobiva kaj, če že ne drugčega, pa vsaj kako cesarjevo ročno pismo, ki si je more dati v okvir. Mi pa ne zahtevamo nikakih pisem, ampak šolo naj nam dajo. Na socijalnodemokratska očitavanja odgovarjamo torej: če že res ne gre drugače, pa moramo tudi mi izbrati dane razmere, pa bilo tudi kravje kupčije! Če je že tako, da za vsako stvar, ki smo jo mi dobili, morajo dobiti Nemci še več, potem je zapoved zdravega egoizma in pametne taktike, da tudi mi zahtevamo, ko so drugi kaj dobili. Ni torej to nikak šovenizem, če zahtevamo, da se odkupi tudi nas. Take kravje kupčije so sicer škandal, ali, ko je že tako, si tudi mi ne znamo drugače pomagati. In tako se postavljamo na stališče: če dobe Italijani vseučilišče, dobili je moramo tudi mi!

Sklepalni smo že resolucije, apelirali na vladno in na poslance, ne da bi bilo kaj pomagalo. Če hočemo kaj izsiliti, moramo naslopati takorekoč s kolci in nastavljati minsterskemu predsedniku revolver na vrat. In ponavljam in verujte mi: meni ne ugaša ta način boja; poniževalno je to za državo, za poslance in tudi za narod sam, da se mora šele tako boriti za stvari, ki bi mu jih morala vlada celo ponujati. Ali vlada hoče, da nastopamo proti njej z revolverji. A morda se ne motim, ako menim, da bi bilo vladno celo ljubo, da bi se mi pregrešili proti zakonu, ker bi dobila s tem pretekst, da bi mogla govoriti: Takim ljudem vendar ne morem nič dati, saj so barbari, ki ne spadata na stelo sonce, ampak v leče. Te usluge pa mi ne napravimo ne vlad, ne Nemcem, ne Italijanom!

Vzgaajamo narod!

Pač pa moramo storiti nekaj drugega z vsemi silami: gledati moramo, da si pomagamo sami. Ni dovolj, da gromimo na shodih in da prirejamo veselice in slavnosti. Ampak mi moramo narod vzgajati za boj! Ni nikakega dvoma, da gre tu za vprašanje: ali ostanemo in se ohranimo tu, ali ne? Tudi Italijani dobro vedo to. Zato bi nas hoteli čimprej pogrnati ali v morje, ali pa nazaj tja gor — kakor se izražajo oni, v naše gore! V ta namen uporabljajo vsa sredstva, da zastrupljajo našo mladino, ustanovljajo italijanske šole, vrte in celo rikreatorije ob periferiji mesta, v spodnji in celo tudi v zgornji okolici. Z vsemi svojimi silami love naše otročice, da binam odvzeli čim več naše krvi. Ker pa so proti vsemu temu naša sredstva le mala, morata biti naše delo in naša požrvalnost tem več: odpirati moramo našemu ljudstvu oči, da bo videlo nevarnost, ki mu grozi.

Povsod po Slovenskem nas sicer zavdajo in govore: lepo je pri vas, ko imate tako prebujeno in zavedno ljudstvo! Že res. Ali ti naši rojaki poznajo le pol resnice. Drugi del resnice pa je, da imamo tudi še nezavednežev, ki za krožniki juhe prodajajo svojega otroka. Naše število se je sicer podvojilo, ali resnica ostaja, da smo radi takih nezavednežev že mnogo izgubili in jaz vsaj se ne morem prav veseliti tistih vspehov, ki smo jih dosegli. Ponavljam torej: neizogibno je, da vsakdo, ki ima le prilike za to, odpira ljudstvu oči: da vzgajamo narod, da pride vanj potrebne odporne sile proti sovražnemu pritisku! (Konec prih.)

Mestni svet tržaški.

Tehnična obstrukcija socijalistov nadaljuje.

V snočni seji je nadaljeval svet. Černivec v navzočnosti 58 mestnih svetovalcev pod predsedstvom župana svoj v sredo pričel govor, v katerem je napadal večino, popravil netočna poročila italijansko-liberalnega časopisja ter odgovarjal načelje na neke netočnosti v poročilu referenta arhitekta Braidottija, ne da bi bilo prišlo med njegovim govorom do hrupa ali posebnih prizorov. Večina je mirno poslušala. V pričetku svojega govora, je povdarjal, da večina sicer želi le glasovati vodovod — pa bilo magari brez diskusije — in oditi nato domov. Toda on je pripravljen in namenjen še dolgo jih zadržati v mestni dvorani.

Polemizujoč s poročili „Piccola“ o njegovem govoru je predvsem konstatiral, da ni dejal, da smatra dnevnih 50.000 kub. m za preveč za mesto, temveč, da smatra to množino za dovoljno za mesto Trst. Sicer tudi večina, ki ima sicer namen spraviti v Trst 100.000 kub. metrov na dan, garantira v svojem poročilu le, da je brezdvomno mogoče napeljati 24.000 kub. m. Naj se torej vzame voda od drugega, kjer se more tudi jamčiti za večjo množino.

Timavo ima le eno prednost, to namreč, da ima dosti vode, ki pa je tako zelo omazana, da na pr. morskih lipanov (cefali ali clevole), ki plavajo na vrhu vode, ni videti, kar lahko potrdi famozni ribič mežnar v Štivanu pri Devinu. Če bi bila le množina odlična za napravo vodovoda, bi bilo najbolje se poslužiti kar Jadranskega morja. Pa tudi če se napravi vodovod iz ene izmed rek v bližini Trsta, je treba jemati v oziir pred vsem interese občinstva, ne pa kakega kneza Turntaxisa.

Voda iz Timava bo imela tudi to lepo lastnost, da bo grozno draga. Vzdrževalni stroški bodo znašali toliko, da bodo odgovarjali obrestim kapitala 12 milijonov kron. Za ta znesek, ki se ne bo mogel niti amortizirati in niti zmanjšati, bo dedno obremenjen naš proračun.

Govornik ne priporoča nobenega projekta, pač pa stoji na znanem principu in zahteva, da se preštudirajo vsi mogoči projekti, da se lahko mestni svet potem odloči za najbolj prikladnega. Citiral pa je vodovod Reko Bistrico le kot zgled in sicer na podlagi poročil inženjerja Kluzerja, kateremu kot veleumu na tehničnem polju popolnoma zaupa.

V dokaz, da se hoče napraviti vodovod s kako veliko kapaciteto, kakor ni potrebno in primerno, citira poročilo mestnega hidro-tehničnega urada, kjer je rečeno, da se povprečno porabi v Trstu na dan 1215 kub. metrov.

Timavska voda bo zelo gosta. V Monakovem ima voda 7 do 8 stopinj C, pa se porabi dnevno 2586 kub. m vode le za to, da se vzdrži konstantnost temperature. Timavo ima srednjo temperaturo 13°, ko pride v Trst, bo imel 16°.

Nato je govornik odgovarjal na nekatere „netočnosti“ v poročilu referenta Braidottija. Ko je dejal, da je Braidotti napočeno citiral neke podatke iz brošure inženjerja Franca Pittonija in ga radi tega imenoval „falšo“, ga je župan zavrnil, češ da ne pusti žaliti nobenega. Referent, da se je morda pomotil, izključeno da je, da bi bil hotel napočeno informiral.

Černivec: Saj tako stoji tudi v Vašem glasilu „Piccolo“.

Župan: Za nas so edino merodajni zapisniki sej.

Pittoni: S svojim časopisjem goljufate in zavajate občinstvo! Vaše časopisje je banditsko, kamoristično! (Hrup pri večini).

Černivec (nadaljuje): Glede trebenske jame se je sicer trdilo, da ima njena voda 18°, pa dokazano to ni, niti ni mogoče natančno dokazati, ker stvar ni dovolj preštudirana. Zato bi bila dolžnost občine, da da to vprašanje natančno preučiti, ker gotovo je, da je voda v nižjih globinah mrzlejša in bi pri globini 120 m gotovo prišli do dosti nižjih temperatur, nego do 18°.

Timavski vodovod ne bo stal — kakor trdi profesor arhitekt inženjer Braidotti — le 21 milijonov. V poročilu samem je namreč rečeno, da se mora računati vsaj 2 milijona za prekoračenje proračuna, 2 milijona za nabavo raznih pripadkov, a 3 milijoni čistega dohodka od Brojence se bodo tudi uporabljali za stroške novega vodovoda. To da že skupaj 28 milijonov. Če se k temu prišteje še onih 12 milijonov, ki odgovarja kot kapital za obresti, ki bodo vzdrževalni stroški za novi vodovod (po menenju inž. Kluzerja), vidimo, da bo stal novi vodovod na 40 milijonov K.

Če je torej referent Braidotti dejal, da predstavlja timavski projekt ideal vodovoda, moram izjaviti, da jaz ne vidim tu nobenih idealov, ker jih ni.

S tem bi bil končal svoje pripombe h referentovim izjavam in to je konec prvega dela mojega govora. Prehajam k drugemu delu.

Župan (ga prekine): Svet. Černivec, ali mislite še dolgo govoriti?

Černivec: Nameravam govoriti še dosti ur.

Župan: Potemtakem odlašam nadaljevanje razprave na prihodnjo sejo, ki se ne bo vršila pred prihodnjim torkom.

Ob 10-15 konec.

Domače vesti.

Odlikovanje: Cesar je podelil profesorju na moškem učiteljskem v Gorici, gosp. Francu Finžgarju ob priliki njegovega umirovljenja kot šolskega nadzornika viteški križec Franc Josipovega reda.

Odlikovanje: Cesar je podelil kapitularju cistercijskega samostana Rein pri Graecu na Štajerskem, patru Benedikt Vidav, kooperatorju županije Sv. Štefan am Gratkorn, v priznanje njegovega zaslužnega delovanja na polju varstva za mladino zlasti zaslužni križec. (P. Vidav je naš rojak iz poznane narodne družine na Opčinah.)

Osebnost. V četrtek večer je došel v Trst in se nastanil v Palace Hotelu Excesior, general artilerije Anton Fiala de Ternbrugg.

Poveljnik ruske ladije, linijski kapitan Aleksander Otovič Gav, je včeraj v spremstvu ruskega konzularnega uradnika Damozawskega obiskal načelnike raznih oblastij, kakor podpredsednika nameštinstva grofa Attemsa, župana dr. Valerio itd.

Redarstvenemu uradu na uvaževanje. Prejeli smo:

V Trstu smo zadnja leta precej na boljšem, kar se tiče nočnega počitka. Nekdanje rogovilenje po ulicah se je skoraj popolnoma odpravilo. Le tu pa tam se oglašajo kak pijanec, ali norec, ki z upitjem draži počitka potrebno meščanstvo. Pri odpravi kravalov ima naše redarstvo mnogo zaslug — Da se nočni mir, ki si ga želimo, vsi izvmemši one, ki zapravljajo v nočnih urah zdravje in denar, še spopolni, bi redarstvo storilo važno delo, ako bi zabilo v nočnih urah avtomobilistom signale po ulicah.

Ta želja je tembolj opravičena, ker kruljenje avtomobilov probuja meščanstvo iz spanja in je dela še bolj nervozno, nego je bilo prej, dokler je moralo poslušati razgrajanje pijancev. Čemu treba, da avtomobil kruli po praznih ulicah? Od polnoči pa do 4 zjutraj vsaj da bi prenehalo to neznošno kruljenje! Razume se, da morajo, ali bi morali avtomobilisti tudi v noči voziti le s primerno brzino in ne divjati ter stavljati v nevarnost one, ki iz tega ali drugega vzroka hodijo po mestu v nočnih urah. — Prosimo, naj se uvažuje to skromno prošnjo.

Z ozirom na nedeljski shod moramo pribiti čudno metodo uradnega lista „Laibacher Zeitung“, ki poroča v št. 184 z dne 13. t. m., da zahtevajo tržaški Slovenci poddržavljenje slovenskih zasebnih šol, ki jih „obiskuje dvesto učencev“. Vemo, da je tudi graška teta „Tagespost“ v tozadnem brzojavnem poročilu uradne korespondenčne pisarne v številki od minolega torka ali namenoma ali po pomoti pisala o „dvesto učencih“ naših posebnih šol v Trstu, a če stori to nam sovražni politični list, nam je tole v izpopolnitev karakterizacije tega lista; drugače pa je, če uradni list v središču naše slovenske kronovine tako poroča o najvitalnejšem vprašanju tržaških Slovencev.

Sicer je sedaj čas kislih kumar, a če naj ne smatramo tega poročila „Laibacher Zeitung“ za zlobo, potem moramo sklepati, da je v uredništvu tega lista nastopil čas skisanih možganov in se prav lepo zahvaljujemo za tako propagando naših zadev.

Za boga, v Ljubljani menda uradni krogi vendar vedo, da je v minolem šolskem letu družba sv. Cirila in Metoda imela v Trstu 27 razredov ljudske šole in če tudi je tel gospodi šolstvo neznan teren, kar pa bi ne smelo biti, toliko pa bi že morali vedeti, da za 200 otrok ni treba 27 razredov!

Mi bi se za taka poročila ne brigali, dokler jih prinašajo politični listi, ki jim je v poklic, risati javnosti naše razmere lažnivo, a prepovedujemo si pa to, kadar to dela uradni list one kronovine, kjer bi tudi uradni krogi morali znati, da niso le c. kr. avstrijski, ampak tudi slovenskega naroda uradniki!

Sokolski zlet na Bledu in „Slovenec“. O priliki sokolskega zleta na Bledu je „Slovenec“ zagrešil infamijo, da bi kaj slabejšega mogli pričakovati k večjemu od kakega „Groszer Tagblatt“ ali temu podobnim listom. „Slovenec“ je namreč trdil, da sokolski zlet prežene nemške letoviške goste, da prihodnjic ne pridejo več na Bled. Izid sokolske slavnosti na Bledu je pokazal, da se je „Slovenec“, kakor že preje dostikrat, tudi topot pošteno urezal. Tuji gostje ne-le da niso zbežali iz Bleda, temveč so celo s prav velikim zanimanjem gledali sprevid in na telovadščici je bilo tulcev vseh narodnosti: Nemcev Italijanov in Francozov.

Prireditve torej Bledu ne-le da ni škodovala, temveč je še koristila naši narodni stvari, ker je Sokol s svojim nastopom dokazal, da tudi mi Slovenci premoremo nekaj. In to je tudi naravno. Tujec, ki prihaja na Bled, ve itak, da pride v slovenski kraj; zato pa fanatični Nemci itak ne prihajajo na Bled. Sploh bi se pa po tej „Slovenec“ logiki ne smele vršiti na Bled niti processije k Materi božji na otoku, ker bi to utegnili pregnati drugoverske goste! Kaj pravi „Slovenec“ na to?

Pomilovanje. Cesar je dne 13. t. m. odpustil 56 kaznjencem raznih kaznilnic ostank njihove kazni. Med temi so trije kaznjenci koperske in trije gradiščanske kaznilnice.

V poročilu o sokolski slavnosti na Bledu se je vrnila pomota, ki jo tu popravljamo. Na kolodvoru ni pozdravil gorjskih in tržaških gostov načelnik gorenjske župe Gajovic, ampak starosta Maribor. Ob tej priliki konstatujemo, da je bila mnogoštevilna udeležba drugorodcev, blejskih gostov, na javni telovadbi najboljši odgovor na očitanje, da bo sokolski zlet škodoval Bledu, češ, da se s takimi prireditvami odganja tuji. Ne le da jih zlet ni odgnal, marveč so gostje še prišli na prireditve. Čul si govoriti nemški, francoski, italijanski, madžarski. Tudi mnogo častnikov je bilo na-

vzočih. In tako ponavljamo, da se je sokolska prireditelja na Bledu uveljavila kakor kulturno delo, ki je le povišalo ugled slovenskega imena pred tujim svetom.

Onim, ki so zabavljali o posebnem vlakcu na Bled. Ko je Tržaški „Sokol“ naročil poseben vlak za zlet na Bled dne 15. t. m., se pač ni nadejal tako velikanskega navala od strani občinstva. Hvalevredno je, da so se tržaški in okoliški Slovenci odzvali tako v obilnem številu pozivu omenjenega društva, toda obžalovati treba, da se je to zgodilo tako nepričakovano, kljub temu, da je Sokol že pred tedni prosil in pozival društva in posameznike, naj se za posebni vlak prijavijo. To se ni zgodilo in neprijetno posledico tega so čutili tudi oni, ki so svojo udeležbo pravilno prijavili. „Sokol“ je računal na 300—400 oseb, in naročil je celo vozov še za večje število; potnikov pa je prišlo 1200. Že lesnica ni mogla dostaviti potrebnih vozov, ker ni bila pripravljena na to, in v vlakcu je bila taka gneča, da sta prišla na vsak sedež vsaj po dva potnika. Na Bledu je ljudstvo navalilo na vlak, posebno na I. in II. razred z listki III. razreda. Bilo je neumestnih pritožb, zabavljanja in celo tudi žaljenj; ljudje so dolžili druge krivde, ki so jo zagrešili sami. Čuti smo morali celo: „Kar Slovenci napravijo, to je vse za nič! Dajte nam prostora, saj smo plačali!“ itd. Tako govorjenje je neutemeljeno, kajti, da je bila v vlakcu gneča, tega niso bili krivi niti prireditelji-Slovenci, niti Sokol, niti železnica. Kadar se zahteva za poseben vlak prireditelje, naznanite svojo udeležbo, potem bode tudi lahko zahtevali prostora. Predno pa zabavljate, pomislite, kdo je res kriv in ne zahtevajte žrtve od drugih za to, ker ste bili sami preveč malomarni.

Sličice z južnega kolodvora. (Nadaljevanje). Da so te seje — toliko redne, kolikor izredne — tudi izredne važnosti, je samoobsebi umljivo. Razprave vodita marljiva predsednik in podpredsednik, ki se — kljub temu, da sta njuni službeni mesti oddaljeni več kot en kilometer od te utice — kljub temu oglašata večkrat na dan, včasih posamezno, včasih skupno, da vodita razprave. Tako se udeležuje teh sej tudi neki Mahne, o katerem nam žal ni znano, kakšno šaržo da nosi. Kuhan in pečen je tam degradirani predsednik Bahun, ki ima nalogo, da sestavlja dnevni red prihodnje seje.

Prva seja konča navadno okoli desetih predpoldne. Predsedniki, odborniki in kakor se že imenuje vse te različne sarže obersodrugov, pa ostanejo tudi še dolgo na mestu, hoteč takoj nadaljevati sklepe prejšnje seje. Ker je to skladišče nekaj izhod, kjur prihajajo in odhajajo stranke in je to skladišče samo na sebi velikansko, je tod navadno dosti ljudi iz mesta in tudi železničarjev. Zato se dostikrat dogaja, da pride v skladišču do burnih prizorov in kričanja. Odlikuje se pri tem — toliko v psovanju kolikor kričanju — posebno slavnoznani Klinc, ki hoče — ko psove in krič ne pomaže več — kar s pestmi prepričati one, ki so narodnega prepričanja. — Vendar, naj za danes zadošča. Izrekamo le še željo, da bi si — kakor ima vsako strokovno društvo svoj prostore — tudi skupina železničarjev nabavila svoje, da ne bi jim trebalo nadlegovati ljudi, ki imajo posla na železnici, ali takih, ki ne trobijo v njih rog.

(Pride še).

Vojaški nabor. Včeraj je bilo pozvanih pred naborno komisijo 200 vojaški dolžnosti podvrženih mladeničev; od teh se jih je predstavilo 190. Potrjenih je bilo 34 in sicer 25 za armado, 7 za domobranstvo, 1 za vojno mornarico, in 1 za nadomestno rezervno. 6 obvezancev je bilo poslanih v garnizijsko bolnišnico na opazovanje.

C. in kr. vojna ladija „Najada“ je došla v četrtke popoldne ob petih v Trst. Na krovu ladije se nahaja znana komisija za hidrografično proučevanje Adrijale.

Ne v južno Ameriko, posebno pa ne v Brazilijo. Še nedavno je svarila „Edinost“ pred emigracijo v Brazilijo in to tembolj, ko se je po agilnosti brezvestnih italijanskih agentov — ki jih domače oblasti same zasledujejo radi raznih zločinov — dalo pregovoriti lepo število domačih, samih čvrstih mož iz tržaške okolice. Pisec tega je bil dolgo časa v večih državah južne Amerike, pozna dobro tamošnje razmere in sporoča sledeče. Nemci označajo te države na kratko kot prave „Negerstaaten“; so pa tudi razmere tako gorostasne, da zaslužujejo polno to ime. Polna politična in gospodarska negotovost, vedne revolucije in menjave prezidentov, večinoma za nas nezdravo podnebje, socialne razmere slabše nego kje drugod na svetu, delavni čas nedoločen od 12 do 16, da, celo do 20 ur za časa žetve, plača majhna, mnogokrat manjša, nego pri nas itd.

Ce primerjamo vse to in še mnogo drugega z našimi razmerami, tedaj pač nimamo vzroka, da bi iskali mleka in medu v južnoamerikanskem Kanaanu, ker ga nahajamo boljšega doma. Res je, da se posreča kateremu med tolikimi, da postaja, kar si najbolje želi — bogat; res je pa tudi, da se to dogaja tudi pri nas in posebno v Primorju, kjer si pridne delavne roke lahko prislužijo mnogo več, nego je ravno za treh potrebno. Pijanec je in ostane povsod siromak, ni nikjer zadovoljen, kjer nikjer nima denarja. Res je tudi, da

nam v gospodarskem oziru ne cveto rožice, da smo politično zatirani — pa kaj hočemo. Tistih idealov, tiste zlate svobode, ki si jo želi marsikateri, ne najdemo nikjer na svetu. Treba potrpeti; potrpljenje je sicer božja mast in revež tisti, ki se žnjo maže.

Saj pa nam že prorokujejo boljše bodočnost, in ne samo prorokujejo, raznovrstni uspehi so že vidni, delavstvo je že doseglo marsikaj, kar sledi v južni Ameriki šele čez mnoga desetletja. Ne obupavajmo torej in ne iščimo pomoči v tistih deželah, kjer je šel pred kratkim bilo odpravljeno suženjstvo na papirju, v resnici pa procvita še dandanes in to ne samo za črno — temveč tudi za belokožce. „Nadčlovek“ pa ima povsod srečo, gospodari povsod nad sužnji, torej lahko tudi doma. Ker pa nismo in ne moremo biti vsi nadčloveki, temveč smo večinoma le navadni ljudje in nam še k temu nenavadnemu človeku mnogokrat marsikaj manjka, se nam godi in dogodi v Ameriki isto kakor doma. Imel sem večkrat priliko slišati tarnanje: „Ko bi mogel, bi šel peš domu, a za prevoznjo čez morje nimam denarja.“ Naš jug ima gotovo veliko bodočnost. Poglejmo samo na naš Trst, kak je bil pred desetimi leti, kak je dandanes in kaj mu prorokujejo. Dela je tu v vseh obratih in strokah, zaslužek primeroma z drugimi deželami dober; toda kdor tukaj ni zadovoljen, tem manj bo v južni Ameriki.

Ne pišem teh vrstic proti kakim parobrodni družbi, ali pa morda iz jeze radi lastnih neuspehov istotam — ne. Pišem le obče mnenje vseh tistih, ki poznajo južno Ameriko iz lastnega izkustva; majhno izjemo dela — le Argentinija.

Kdor pa misli, da na noben način ne more ostati doma, ali pa iz kakega drugega vzroka mora iz domovine, ta naj ne gre v južno Ameriko, temveč v Združene države v severni Ameriki, a še boljše pa v Avstralijo, kjer so socialnogospodarske razmere še precej dobre.

Nikoli pa se ne dajte zavaljati od agentov, ki barantajo z vami kakor z živino in vas prodajajo na plantaže za sužnje; temveč prepričajte se dobro, predno se odločite.

Za otroški vrtec pri Sv. Jakobu. Ni potreba, da poudarjamo, kolike važnosti je otvoritev novega otroškega vrtca pri Sv. Jakobu, kjer se šopirir „Lega svojim“ i kreatorijem“. Ker pa je za omenjeni vrtec treba gnotne podpore, zato se bo vršila jutri v nedeljo veselica v korist tej ustanovi na vrtu konsumnega društva „Jadrana“. Sodelovala bodo vsa šentjakobska društva. Poleg tega pa bo tudi šaljiva pošta, tombola in ples.

Zato upamo, da vsak položi mal dar doma na oltar!

Tržaška mala kronika.

Trst, 16. avgusta 1912.

Rop. Izseljenka Malka Liedermann, stanujoča v izseljeniškem domu Austro-Američane, se je včeraj ob 9 predpoldne nahajala v bližini smodnišnice pri Skednju, kjer se je približala neki prodajalici sadja, ter jo vprašala, kje je kaka kavarna. To je čul neki človek, ki se je nahajal v tamošnji bližini ter se je ponudil ženski, da jo popelje, kamor želi; ona je bila zadovoljna. Neznanec je žensko vodil čez neki travnik in potem na zemljišče Angeli za metalurgično tovarno. Medtem ko je ženska zaupno hodila poleg neznanca, jo je ta udaril s pestjo po obrazu, ter ji izmaknil iz rok denarnico, v kateri je bilo pet dolarjev ter potem pobegnil. Ženska je začela kričati in teči za lopovom, ki je obrnil za ubogo žensko in jo še enkrat udaril s petjo v prsa in potem zopet pobegnil. Na krik Liebermanove pa je prišel v bližini se nahajajoč redar, ki je lopova prijel, dočim denarnice niso našli.

Aretiran je 25 letni brezposelni mornar Matej Kontromanovič iz Petrovli v Dalmaciji, stanujoč v ulici Molin a vento št. 46.

Umor ali uboj. Včeraj okoli petih zjutraj je neki redar opazil na zemljišču „Bousquet“ pri sv. Mariji Magdaleni spodnji videl težati na tleh nekega človeka. — Misleč, da je to kak pijanec, se je redar približal in videl, da ima pred seboj mrliča. Pogledal je natančneje in opazil na truplu veliko rano. Redar je takoj telefoniral komisariatu pri sv. Jakobu in ta deželnemu sodišču. Podala se je na lice mesta sodna komisija, ki je ugotovila, da gre gotovo za umor ali uboj. Ubit je 22 letni Viktor Jamnik iz Trsta, stanujoč v ulici Gullani št. 34. Policija je takoj uvedla potrebne poizvedbe.

Truplo so prenesli k sv. Justu.

O stvari nam še poročajo sledeče: V ulici Molin a vento št. 52 stanujoči 21 letni Ermenegildo Macus je bil v praznik zvečer v družbi umrlega in nekega Luigija Badel ter neke zloglasne ženske. Ko so obšli že več gostiln, so se ustavili na „fondo Bousquet“ in tu je potem Macus udaril z nožem Jamnika po hrbtu, kar se je tudi konstatiralo na truplu Jamnikovem v mrtvašnici pri sv. Justu.

Kako je prišlo do tega udarca in kaj mu je bilo povod, se še ni dalo dognati. Sumi se pa, da je bila vzrok ljubosumnost, ali pa tudi maščevanje, ker morda Macus ni dobil od kake tatvine, ki so jo napravili skupno, svojega dežela. Zaradi tatvine predkaznovani so bili vsi trije.

Badel je danes zjutraj prišel na dom k

Trgovina se preseli
na nasprotno
stran!

Samo še 6 dni! =
Prodaja se obleke za moške in
otroke v trgovini
AL GRAN MERCURIO
Trst - trg San Giovanni
za vsako ceno,
le da se konča. Vzrok? Selitev!

Trgovina
se preseli vis-a-vis
ulica G. Gallina št. 8.

Na prodaj je

večje posestvo

v Brdih pri Gorici.

Natančna pojasnila daje MARTIN STUA,
oskrbnik, v Ločniku pri Gorici.

Trgovina kuhinjskih

potrebščin
Trst, ul. Commerciale 3.

Velik izbor kuhinjske in sploh
hišne priprave, porelane in steklovine,
luči in lesenih priprav.
Cene zmerne. Priporoča se za obilen obisk.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez
vsake bolečine

Dr. J. Čermák V. Tuschér
zobozdravnik konces. zobni tehnik
TRST
ulica della Caserma šte. 13. II. n.

Nova slovenska
BRIVNICA

Ponižno podpisani naznanjam
slavnemu občinstvu, da sem odprl

nov brivski salon

v ul. Acquedotto št. 20
zraven kavarne Minerva.

Skrbel bom vedno za snažnost
in dobro postrežbo. — Za obilen
poset se priporočam

ANDREJ ROJIC
brivec in vlasuljar.

JOSIP BABIČ - Trst
via San Marco št. 12.

Priporoča svojo na novo prevzeto in
urejeno

GOSTILNO

Toči se vipavsko belo vino, istrsko
črno, opol dalmatinski, vermut, marsala.
Kuhinja domača vedno na razpolago
— z gorkimi in mrzlimi jedili. —

ZDRAVNIK

Med. Dr. Karol Perničič

ordinira od 11—12

Trst, ulica Bonomo 3/II. (nasproti
Dreherjeve pivovarne).

Prevzetje restavracije
na postaji!

Usojam si tem potom obvestiti slavno občinstvo, da prevzamem z 19. avgustom t. l. restavracijo

na postaji Herpelje-Kozina.

Moje dolgoletne skušnje na največjih kolodvorskih restavracijah monarhije jamčijo za dobro vodstvo; vedno bode moja skrb, da sl. občinstvo vsestransko zadovoljim z jedili in pijačami prve vrste. — Za obilen obisk prosi z odličnim spoštovanjem

FRANC HORAK,

do sedaj poslovođa v restavraciji na
postaji Nabrežina.

Aristide Gualco - Trst

via S. Servolo 2. — Telefon 329, Rom. VI.

Odlikovana tovarna (z zlato
svetinj) cev in cementnih
plošč, teracov in umetnega kamna.

Sprejema vsakovrstno delo v cementu. Cene zmerne, delo točno.

umorjenčevim staršem in je pripovedoval, kako se je izvršil ves dogodek. Tamkaj je bil tudi aretiran, ker leti nanj sum sokrivde. Včeraj dopoldne po 10 pa je Macus izval na trgu Barriera verchla prepir in pretep z drugimi potepuhi in umorjenčev brat ga je precej težko ranil na roki, da se tako maščuje nad njim za brata. Bil je aretiran. Poškodbe, ki so jih konstatirali na glavi Viktorja Jamnika so najbrž provzročene s kamenjem.

Samoumor. Danes popoldne nekako ob 3 in četrt so naznanili iz „bošketa“ rešilni postaji, da se je v „bošketu“ zastrupila neka ženska. Bila je to 27letna samska Valerija Kovačičeva, ki je sede na klopi pri drugem zavoju izprehajališča v „bošketu“ izpla stekleničko solne kisline. Našel jo je tamkaj redar, ki je potem telefonično obvestil rešilno postajo. Ko je prišel rešilni voz, je Kovačičeva še sama, opirajoč se na strežnike, prišla do voza, ko pa so jo prepegljali v bolnišnico, se je njeno stanje tako poslabšalo, da ni nikakega upanja, da bi jo mogli ohraniti pri življenju.

Vzrok, da se je Kovačičeva, ki je bila privatna uradnica in je stanovala v ul. Belvedere št. 19, sama hotela usmrtiti, ni znan, misli se pa, da je bila vzrok neozdravljiva bolezen, zaradi katere je pogostoma zahajala k zdravniku in ji je zdravnik prav v zadnjem času povedal, da se nje bolezen ne da ozdraviti.

Zopet aretiran. Danes je bil zopet aretiran po nalogu višjega policijskega svetnika Contina oni Elio Cien, ki je vrge svojo služkinjo skozi okno.

Društvene vesti.

Trgovski pomočniki! — Vabimo vas jutri v nedeljo, zopet na sestanek ob 10 dopoldne. Posebno pa vabimo one, ki se niso še udeležili sestanka in ne vedo, za kaj gre, da bodo na jasnem. Ne zamudite in pridite vsi v prostore Trgov. izobr. društva ul. S. Francesco 2.

Odsek tržaškega Sokola v Barkovljah pozivlja vse svoje nekdanje telovadce in tiste telovadce tržaškega Sokola, ki so se v mesecu juniju posluževali barkovljanskega letnega telovadišča, naj pridejo tekom tega tedna po svojo telovadno obleko, ki so jo pustili v garderobi v hiši tik telovadišča ker se v prihodnjem tednu garderoba preuredi. Ako kdo ne more priti ponjo, naj naznani to najkasneje do nedelje barkovljanskemu Sokolu, da se mu v tem slučaju obleka vendarle shrani.

Tržaško vojaško veteransko društvo Cesar Franc Josip I. priredi dne 17. t. m. vsakoletni mirozov z godbo. Sestanek: ob 8 zvečer na dvorišču velike vojašnice.

Tržaška krajna skupina zveze avstrijskih poštinih in brzojavnih uslužbencev vabi vsled želje, izražene z višjega mesta, poštne in brzojavne uslužbence, da se v čim večjem številu udeleže bakljade danes zvečer povodom rojstnega dne pre svetlega cesarja.

Zbirališče ob 7:30 zvečer v ul. Gelsi št. 12.

Nar. del. organizacija.

Petletnica NDO. Dne 1. septembra bo petletnica NDO. Dopoldne bo manifestacijski shod, na katerem govore o razvoju Narodne delavske organizacije voditelji NDO, kakor: njen ustanovitelj dr. Josip Mandić, dr. Kisovec in drugi. Potem bo obhod po mestu z godbo in zastavo. Popoldne kongres. Po kongresu velika veselica, na kateri se razvije zastava zidarske skupine. Narodna društva so vabljena, da sodelujejo.

— Shod delavcev škedenjskih plavžev, ki se je vršil predvčeršnjim v „Gospodar-kem društvu“ v Škedenju, je uspel silajno. Udeležba je bila velika. Predsedoval je predsednik skupine tov. Bratoš, poročal pa je strokovni tajnik Brandner. K besedi se je oglašil tudi tov. Škulčin. Izvoljena je bila deputacija z nalogo, da intervenira pri ravnateljstvu „Kranjske industrijske družbe“ radi odpustanja delavstva in nesreč, ki se dogajajo v tej tovarni tako pogosto. — Interveniralo se bo tudi pri obrtni oblasti.

— Skupina zidarjev NDO. — Zidarji, ki žele biti fotografirani pod novo zastavo, naj blagovole priti jutri, 18. t. m. ob 9 zjutraj v kons. društvo pri Sv. Jakobu ul. Giuliani št. 42. Odbor.

— Skupina NDO „Sv. Andrej“ (tehnični zavod) skuplja za danes ob 6. in pol zvečer sestanek v prostorih NDO, ulica sv. Franciška 2. Ker se bo na tem sestanku poročalo o rezultatu pogajanj deputacije z ravnateljstvom, je potrebno, da se udeleže sestanaka vsi delavci tega zavoda. ODBOR.

— Tesarji! Narodna delavska organizacija vas vabi na društven shod, ki se bo vršil danes ob 8. uri zvečer v društveni dvorani, ul. sv. Franciška 2. Dnevni red: 1. Razmere tesarjev v Trstu in okolici. 2. Pomen Narodne delavske organizacije. 3. Volitev odbora skupine tesarjev NDO. Tesarji Trsta in okolice! Pridite na ta važen shod! Potrebno je, da se natančno poučite o potrebi in koristi organizacije in da obenem volite odbor. Izpolnite svojo dolžnost! Združite se vsi v močno organizacijo!

Centralni odbor
Nar. delav. organ. v Trstu.

— Delavci tovarne Linoleum! Vabljeni ste na društven shod, ki ga sklicuje Nar. del. organizacija za jutri ob 9. dopoldne v društveni dvorani, ulica sv. Franciška 2. Agitirajte med svojimi tovariši, da bo udeležba velika!

Vesti iz Goriške.

Iz Bovca. „Soča“ je prinesla v svoji številki 35 dopis iz Bovca, v katerem jadicuje dopisnik, da ni letos letoviščarjev, a to vsled pomanjkanja stanovanj in ker je c. kr. namestništvo bratom Ostan prepovedalo rabo avtomobila za osebni promet. Resnici na ljubo bodi konstatirano, da še nobeno leto ni bilo v Bovcu toliko letoviščarjev, kakor ravno letos. Glasom knjig za zglaševanje tujcev v Bovških gostilnah je obiskalo Bovec do danes 700 tujcev, ki so tukaj prenočevali. Kje pa so oni po privatnih hišah in kje so tisti, ki so prišli v Bovec, a takoj ali vsaj isti dan potovali čez Predil ali Sočo in Trento? Z mirno vestjo se lahko trdi, da je obiskalo letos Bovec nad 2000 tujcev. Kdor hoče objektivno presojati bovške razmere, mora priznati, da se imamo temu precejšnemu tujskemu prometu zahvaliti edino le podjetnikom poštinih avtomobilov, ki so z ogromnimi denarnimi žrtvami odprli tujcu pot v soško dolino. Tudi za stanovanja ni tako slabo, kakor dopisnik trdi. V Bovškem trgu je razven hotela in gostila nad 50 sob v privatnih hišah na razpolago. Koliko stanovanj je zasedlo vojaštvo, se da pač soditi, ako omenjamo, da je v Bovcu le ena stotinja.

Zalostno je, da dela dopisnik, ki je nedvomno Bovčan, za Bovec tako slabo reklamira. Sicer pa ne vem, ali izvira to iz nevednosti, ali zlobnosti.

Vesti iz Istre.

Jutri v Manžani! Sicer se bo jutri vršila slavnost „Sokola“ v Škedenju in dolžnost Tržačanov je v prvi vrsti, da posetijo to slavnost. Vendar, če se pomisli, da se vrši jutri v Manžani, kjer je bilo še nedavno temu zagrizeno italijansko gnezdo, prva narodna veselica, je jasno, da treba poskrbeti za to, da bo jutri tudi v Manžani Trst zastopan. Prepričani smo, da na Sokolovo slavnost v Škedenj pohiti, kdor le more, in bo tam toliko občinstva, da ne bo igralo nikake vloge, če bo dvajset ali trideset udeležencev več ali manje; nasprotno bi pa dvignilo narodno zavest in ponos kmaj probujajočih se Manžancev, ko bi njih prvo veselico obiskalo par desetih Tržačanov. Priporočati bi bilo, da pohite v Manžano pod Pomjanom posebej oni, ki so se svoj čas osebno udeleževali političnih in narodnih bojev na Pomjanščini, in da popeljejo seboj tudi svoje prijatelje.

Zveza je primerna s parnikom do Kopra ob 2:30 ali z železnico ob 2:40 in nazaj s parnikom ob 8 ali z železnico ob 8:40 ozir. 8:46 zvečer.

Išče se gostilna v najem ali na račun. Pismene ponudbe na Inzeratni oddelek Edinosti pod „Gostilna št. 14.“

Elegantno meblirana soba se odda takoj v Nar. domu. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1415

Išče se mizarja. — Franc Dolenc, Opčina. 1705

Naslonjač, različni drugi predmeti se prodajo. Sv. Ivan, ulica Donatelli. št. 529, V. 1706

Na prodaj patent za zabranitev vinskih bolezni. Naslov pove Ins. oddelek Edinosti. 1684

Trgovski pomočnik iše službe. — Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1700

Josip Gregorič, ulica dell' Olmo 3., v Trstu priporoča slavnemu občinstvu tu in na deželi svojo dobroznano trgovino jestvin in zalogo vsakovrstnega olja; po naročilu se pošilja tudi na dom; hvaležni pozdrav.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST
žgalnica kave
TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave

Dobro jutro! Kam pa kam?

„Grem kupit par čevljev.“ — „Ako bošeti biti dobro postrežen, Vam svetujem, da gredo

v ulico Riborgo št. 31
(„Al buon Operaio“)

tam dobite vsakovrstno obuvalo od najfinejša do najnavadnejše vrste po nizki ceni. „SVOJ!“ K SVOJIM! — Priporoča se lastnik

M. IVANCIC

G. de VECCHI
naslednik A. FONDA,
Trst, ulica del Bosco št. 17.
Zaloga sena, krme in otrobov.
Seno I., slama, ogorako seno,
beneški otrobi, otrobi št. 84.

A 99/12
15

Razglas.

Na predlog priglasihih dedičev pek. Antona Tomažič iz Huj št. 13 se bode vršila

prostovoljna sodna javna dražba

st. p. 5 hiša, 7/2 hlev in z. p. 43/3 vrt za hlevom d. o. Huje dne 16. 9. 1912 ob 10 uri dop. pri podpisani sodnji soba št. 1.

Izklicna cena K 3000.—.

Stavbe so v najboljšem stanju in so zelo prikladne za gostilno in trgovino, to tem bolj, ker je bila vže poprej v tej hiši gostilna in trgovina ter ni v vasi Huje nobene druge gostilne in trgovine.

C. kr. okrajna sodnja odd. I.

Podgrad, dne 8. julija 1912.

NUOVO
Hôtel Provinciale
(Novi deželni hotel)
Trst, largo Santorio 4 (Farneto).
40 sob, električna luč, ves komfort, stroga snaznost. — Cene zmerne.
ALOJZIJ SKERL.

Gostilna „Alia Colomba“

Trst, ulica Commerciale št. 14
toči najbolje dalmatinsko in istrsko črno vino in izvrsten opolo, kakor tudi najbolji marsala, vermouth itd. Vedno sveže pivo. Domača kuhinja: mrzla in gorka jedila vedno na razpolago.

POSTREŽBA TOČNA. — CENE ZMERNE.
Za obilen obisk se priporoča udani
LEOPOLD NOVIČ, lastnik.

ODLIKOVANA tržaška prodajalna obuval

ULICA GIOSUÈ CARDUCCI ŠT. 21

Razn razlikih izborov najfinejših moških in ženskih obuval po najnižjih cenah se prodajajo tudi po izrednih cenah:

Usnje Boxcalf s trakovi . . . po K 10.—

Usnje Boxcalf z elastiko . . . po K 10.—

Usnje Boxcalf oblika Derby . . . po K 10.50

Usnje Boxcalf z zaponami Triumph po K 10.50

Enaki za dečke 1 K manj. — Vsakov. blago I. vrste.

Oblike moderne. — Delo zelo trpežno.

Matija Bulić

priporoča cenj. občinstvu
svojo gostilno „Ai buoni amici“

ulica Belvedere št. 39,
točilnico vina in piva

z raznimi mrzlimi jedili

v Trstu, v ulici Benvenuto Cellini št. 1,

gostilno „Al buon Almissan“

v Rojanu, ul. Montorsino 3,

točilnico vina v Barkovljah

(Bovedo), ul. Perarolo št. 342

(hiša Ščuka).

Toči se prvovrstno dalmatinsko črno,

belo in opole vino iz Omiša ter pivo.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

ANTON LENČEK
trgovec z vinom in gostilničar v Trstu.

Priporoča slav. občinstvu svojo zalogo vina (istrsko, vipavsko, dalmatinsko opolo in kraški teran) na drobno in na debelo v ulici della Zonta št. 5, kakor tudi svojo

gostilno „Al gallo“
na trgu pred vojašnico Piazza Caserma Stev. 5, kjer ima na razpolago poleg omenjenih vin, tudi vedno sveže pivo in gorka in mrzla jedila. Cene zmerne

August Hötl
via Stadion 35.
Velik izbor Placqué-veržic, garantiranih in priveskov. Napravni in zapestnice. Zlate, srebrne, nikelnate in jeklene ure. Regulatorji iz prvih tvornic „Zenit“ in „Omega“. Poprava z garancijo enega leta. Gramofoni in plošče vseh vrst.

Ako želite jesti vedno dobro testenino

zahtevajte samo ono iz tovarne

EMILIO KOČEVAR

v Trstu, ul. Vittorino da Feitro 3
uhod v ul. Casimiro Donadoni.

Gualtiero Cozzio
Passo San Giovanni 2
in Torrente 15
(nasproti Chiozzal) Trst
PRVA brusarska
„DELAVNICA“
na električni motor
Bogat izbor škarij
brivnih britev,
nožev itd. itd. itd.
Brušenje vsakovrstnih
režil in strojev
za striženje las.

NOVA GOSTILNA

Trst, ulica del Rivo št. 17

toči najbolje istrsko črno in vipavsko
belo vino ter vedno sveže pivo.

Domača kuhinja!

MRZLA in GORKA JEDILA vedno

na razpolago!

Najtočnejša postrežba. ZMERNE CENE.

STIPAN MIMICA
trgovina dalmatinskih vin
lastnega proizvoda iz Rogaznice pri Omišu
GOSTILNA v ulici sette Fontane
št. 2 (vokal Piazza Barriera)
BUFFET v ulici Nuova šte. 5.
GOSTILNA v ul. dell' Istria št. 14.
Vino na debelo in za družino v vseh
gostilnah.

Anton Novak, brivec

v ul. Sette Fontane št. 13

naznanja sl. občinstvu, da

se je preselil

v ulico Belvedere 57

ter se priporoča za obilen obisk.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!